

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 20 stycznia 2017r. nr ON – 2. (...)1. (...)2016.BK Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w S. utrzymał w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 14 grudnia 2016r. nr (...) (...)1024a. (...)2016 zaliczające Z. C. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolami przyczyny niepełnosprawności 07 – S, 05 – R od 1 lipca 2016r. do 31 grudnia 2021r. i obejmujące wskazania związane z niepełnosprawnością. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie organ wskazał, iż adresat orzeczenia pozostaje niezdolny do pracy i wymaga pomocy w pełnieniu ról społecznych, nie jest jednak niezdolny do samodzielnej egzystencji, jako że nie pozostaje w całkowitej zależności od otoczenia nie wymagając pielęgnacji w zakresie higieny osobistej czy karmienia ani zastępowania w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kontaktów ze środowiskiem. (orzeczenia - k. 120, 107 akt Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w S., zwanych dalej aktami organu)

Z. C. wniósł odwołanie od wskazanego orzeczenia podnosząc, iż stan jego zdrowia warunkowany skutkami choroby nowotworowej, w tym powikłaniami po zastosowanym leczeniu onkologicznym, dysfunkcją układu oddechowego i układu ruchu uzasadnia zaliczenie go do znacznego stopnia niepełnosprawności (k.3). W toku postępowania odwołujący się wskazał, iż kwestionuje wyłącznie przyjęty stopień niepełnosprawności. (k.15)

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc argumenty zbieżne z powołanymi w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, nadto zaś wskazując, iż ponowna analiza dokumentacji medycznej nie dała podstaw do zmiany orzeczenia. (k. 4).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

69 – letni Z. C., posiada wykształcenie średnie, z zawodu jest mechanikiem maszyn i urządzeń pokładowych.

Niesporne

U wnoszącego odwołanie rozpoznano w 2006r. raka płaskonabłonkowego płuca prawego z przerzutami do wątroby i kości łonowej prawej. Z. C. odbył leczenie onkologiczne obejmujące chemioterapię i radioterapię.

U odwołującego się rozpoznano także przewlekłą obturacyjną chorobę płuc, astmę oskrzelową, zmiany zwyrodnieniowo – dyskopatyczne kręgosłupa, zmiany zwyrodnieniowe lewego stawu kolanowego i stawów biodrowych.

Niesporne, nadto dokumentacja medyczna odwołującego się – k. 1a, 12 – 45, 47, 58 i dwie następne bez numeru, 59 – 61, 64 – 83,98, 116 akt organu oraz w aktach orzeczniczych KRUS

Orzeczeniem (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 18 września 2007r. nr (...) Z. C. został zaliczony do znacznego stopnia niepełnosprawności od 10 lipca 2007r. do 30 września 2009r.

Kolejnym orzeczeniem tego samego organu, z dnia 10 maja 2010r. znak (...) zaliczono Z. C. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od 9 lutego 2010r. do 31 maja 2013r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w S. uznając jednak wskazane orzeczenie za nieprawidłowe uchylił je zaliczając odwołującego się na ten sam okres do znacznego stopnia niepełnosprawności.

W kolejnym postępowaniu orzeczniczym przed (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. ustalono znaczny stopień niepełnosprawności Z. C. na dalszy okres aż do 30 czerwca 2016r.

Niesporne, nadto orzeczenia o niepełnosprawności – k. 1b, 7, 10, 55 akt organu

W dniu 31 marca 2016r. Z. C. wystąpił z nowym wnioskiem o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Do wniosku tego dołączył zaświadczenie o stanie zdrowia oraz wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej KRUS z dnia 30 marca 2010r. o uznaniu go za trwale niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym i trwale niezdolnego do samodzielnej egzystencji począwszy od dnia 30 marca 2010r.

W druku wniosku, części obejmującej wyszczególnienie celów, dla których wniosek został złożony, Z. C. zaznaczył zapis dotyczący konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, pomoce techniczne.

Nadto składający wniosek wskazał w nim, że pobiera rentę chorobową.

Niesporne, nadto wniosek – k. 87 akt organu, zaświadczenie o stanie zdrowia – k. 86 akt organu, wypis z treści orzeczenia k. 85 akt organu

(...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. orzeczeniem z dnia 28 czerwca 2016r. zaliczył Z. C. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od 1 lipca 2016r. do 30 czerwca 2021r.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w S. w dniu 27 września 2016r. uchylił to orzeczenie przekazując sprawę do ponownego rozpoznania i wskazując, iż organ wydający orzeczenie nie uwzględnił posiadania przez występującego z wnioskiem ważnego jeszcze wówczas orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Uzasadnienie orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu nie odnosiło się do kwestii przedstawionego przez stronę postępowania orzeczenia komisji lekarskiej KRUS ani nie obejmowało żadnych zalec co do dokonania ustaleń w przedmiocie pobierania przez nią renty.

Niesporne, nadto orzeczenia o niepełnosprawności – k. 96, 99 akt organu, postanowienie o sprostowaniu – k. 100 akt organu

W toku ponownego rozpoznania sprawy wydane zostało orzeczenie utrzymane później przez organ orzeczeniem zaskarżonym w niniejszym postępowaniu.

Niesporne

Od 31 marca 2007r. Z. C. ma ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i świadczenie to pobiera. Wnoszący odwołanie w niniejszej sprawie ma ustalone od 1 marca 2010r. także prawo do dodatku pielęgnacyjnego, który jest wypłacany wraz z rentą.

Wcześniej dodatek taki miał przyznany na okres 1 października 2007r. – 31 października 2008r.

Dodatek pielęgnacyjny i renta z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wypłacane są Z. C. na podstawie decyzji rentowych Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego opartych w przypadku okresu od 1 marca 2010r. w zakresie oceny zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i zdolności do samodzielnej egzystencji na orzeczeniu Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 30 marca 2010r.

Dowód: informacja Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – k. 13 akt, dokumenty w aktach nadesłanych przez KRUS: orzeczenie Komisji Lekarskiej KRUS – k. 53 – 54 pliku dokumentacji orzeczniczej, wypis z treści tego orzeczenia – k. 55 tego pliku, wniosek o rentę rolniczą – k. 1 akt rentowych, decyzje rentowe – k. 75, 88, 90, 91, 95, 118, 136, 148, 151, 164, 182 akt rentowych

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazany wyżej stan faktyczny ustalony został w oparciu o zgromadzone dokumenty, których wiarygodność nie budziła wątpliwości sądu i których znakomita część znajdowała się w aktach organu. Pozostałe zostały nadesłane na

żądanie sądu przez KRUS i nie nasuwały, podobnie jak zgromadzone przez organ, zastrzeżeń co do autentyczności czy rzetelności, a okoliczności z nich wynikające były deklarowane przez wnoszącego odwołanie w toku postępowania przed wojewódzkim zespołem i w sposób wyraźny przez ten ostatni nienegowane.

W związku z dokonanymi przez sąd ustaleniami, dla oceny prawidłowości wydanego orzeczenia, przy uwzględnieniu, iż odwołanie dotyczyło wyłącznie zawartego w nim rozstrzygnięcia o stopniu niepełnosprawności, zbytecznym było przeprowadzenie w sprawie dowodu z opinii biegłych z zakresu dziedzin medycyny odpowiadających schorzeniom Z. C., co zazwyczaj ma miejsce w sprawach zainicjowanych odwołaniami od orzeczeń o niepełnosprawności.

Z. C. dochodził zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności przedstawiając już na etapie postępowania przed organem orzeczenie komisji lekarskiej KRUS o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji. Nie składał jednocześnie decyzji potwierdzającej wypłatę renty rolniczej z dodatkiem pielęgnacyjnym, czy informacji właściwego organu o pobieraniu takiego świadczenia, jednak we wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności wskazał, że świadczenie rentowe pobiera. W tych warunkach organ powinien zażądać od Z. C. złożenia decyzji rentowej lub informacji, o jakiej mowa. Uprawnienie do renty rolniczej z dodatkiem pielęgnacyjnym miało bowiem istotne znaczenie dla treści orzeczenia o niepełnosprawności. Zgodnie zaś z art. 7 kodeksu postępowania administracyjnego, którego przepisy stosuje się w sprawach nieuregulowanych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 z późn. zm.) na podstawie odesłania zawartego w art. 66 tej ustawy, w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Kwestia orzekania o niepełnosprawności uregulowana została ogólnie we wskazanej wyżej ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, szczegółowe zasady orzekania o niepełnosprawności określa zaś wydane w oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 6c ust. 9 ustawy rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. Dz.U. 2015.1110).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych rozróżnić można trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne. (art. 4 ust. 3 ustawy).

Art. 5 ustawy przewiduje traktowanie na równi z określonymi stopniami niepełnosprawności orzeczeń lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, zaś art. 62 ust. 1 tej ustawy przewiduje posiadanie statusu osób niepełnosprawnych przez osoby zaliczone przed wejściem w życie ustawy do jednej z grup inwalidzkich, o ile przed wskazaną datą orzeczenie nie utraciło mocy. Orzeczenie o zaliczeniu do I grupy traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a orzeczenie o zaliczeniu do III grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności. (art. 62 ust. 2 ustawy). W myśl natomiast art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uznaje się za niepełnosprawne osoby o stałej albo długotrwałej

niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, przy czym osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności, a pozostałe traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osoby posiadające ważne orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów czy niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, o których mowa w art. 62 oraz orzeczenia, o których mowa w art. 5 mogą składać do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności i wskazań, o których mowa w art. 6b ust. 3 dla celów korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. W postępowaniu zainicjowanym takim wnioskiem zespół wydaje orzeczenie, w którym stopień niepełnosprawności określa na podstawie przedłożonych orzeczeń, zgodnie z przepisami art. 5 i 62 ustawy oraz ustala wskazania stosownie do naruszonej sprawności organizmu i ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (art. 5a ust. 2 ustawy). Od orzeczenia wydanego w tym trybie nie służy odwołanie (art. 5a ust. 4 ustawy).

W przypadku, gdy występujący z wnioskiem, posiadający orzeczenie o inwalidztwie czy niezdolności do pracy (także w gospodarstwie rolnym), nie domaga się wydania orzeczenia wyłącznie na potrzeby korzystania z ulg i uprawnień, organ dokonuje badania stopnia niepełnosprawności (i oczywiście wskazań z nią związanych). Nie oznacza to jednak, że bez znaczenia dla treści orzeczenia pozostają wówczas regulacje art. 5 i 62 ustawy.

Sąd nie podziela prezentowanego przez organ w innych postępowaniach stanowiska, iż orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów czy orzeczenie o niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji mają znaczenie dla ustalenia stopnia niepełnosprawności tylko w przypadku złożenia wniosku, o jakim mowa w art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Orzeczenia te (gdy są ważne, a zatem gdy nie zostały później wydane orzeczenia inaczej oceniające zdolność danej osoby do pracy lub samodzielnej egzystencji) nadal wiążą organ w taki sposób, że nie może on określić stopnia niepełnosprawności występującego z wnioskiem na poziomie niższym niż wynikający z zasad określonych w art. 5 i 62 ustawy. Przykładowo w przypadku osoby mającej orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy, stopień niepełnosprawności może zostać ustalony jako umiarkowany lub znaczny, nie może natomiast zostać określony jako lekki. O ile w przypadku dawno wydanych orzeczeń, zważywszy na postęp medycyny i możliwą, choć nieprzewidywaną w dacie ich wydania poprawę stanu zdrowia, rozważyć można byłoby, czy są one nadal ważne, gdy nie stanowią podstawy do wypłaty jakichkolwiek świadczeń (np. z uwagi na ustalony w dacie ich wydania brak wymaganych przepisami okresów ubezpieczenia), o tyle nie sposób stawiać w wątpliwość ważności orzeczeń stanowiących nadal podstawę do wypłaty określonych świadczeń z ubezpieczeń społecznych (powszechnego i rolniczego). Niedopuszczalne jest bowiem uznanie, iż obywatel może być jednocześnie uznany przez Państwo (działające przez dwa różne organy administracyjne) za całkowicie niezdolnego do pracy i za nieposiadającego takiej cechy. Tak zaś byłoby, odwołując się do przykładu, w przypadku pobierania renty w związku z całkowitą niezdolnością do pracy i jednocześnie posiadania orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności pochodzącego z okresu tego pobierania. Całkowita niezdolność do pracy jest bowiem samodzielną przesłanką warunkującą zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Podkreślenia wymaga, iż stopnie niepełnosprawności nie są uzależnione wyłącznie od niezdolności do pracy, ale także od pełnienia ról społecznych. Z tego względu nie ma sprzeczności pomiędzy jednoczesnym posiadaniem orzeczenia lekarza orzecznika czy komisji lekarskiej ZUS o częściowej niezdolności do pracy i orzeczenia powiatowego czy wojewódzkiego zespołu o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Umiarkowany stopień niepełnosprawności może być bowiem warunkowany samodzielnie koniecznością czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych i występować u osoby, która zdolność do pracy w pewnym zakresie zachowała. Sprzeczność taka występowałaby natomiast w przypadku nieuwzględnienia przez organ ważnego orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy i przyjęcia lekkiego stopnia niepełnosprawności.

W tych warunkach również w sytuacji takiej jak Z. C., gdy wniosku nie potraktowano jako złożony wyłącznie w celu określenia ulg i uprawnień, organ miał obowiązek uwzględnić treść orzeczenia komisji lekarskiej KRUS po ustaleniu, czy jest ono nadal ważne.

Jak wynika z informacji KRUS i akt tego organu (orzecznicych i rentowych) dotyczących odwołującego się, orzeczenie komisji lekarskiej Kasy z dnia 30 marca 2010r. nie utraciło ważności i stanowi podstawę do wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym oraz dodatku pielęgnacyjnego. Zachodzą zatem określone w art. 62 ust. 3 pkt 1 przesłanki zaliczenia Z. C. do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Okoliczność, iż artykuł 62 ust. 3 znajduje się w rozdziale zatytułowanym „Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe” inaczey aniżeli regulacja dotycząca orzeczeń lekarza orzecznika ZUS, nie daje podstaw do uznania, iż odnosi się on tylko do orzeczeń istniejących w dacie wejścia ustawy w życie, nie znajduje zaś zastosowania do późniejszych. W przepisie tym, inaczey aniżeli w art. 62 ust. 1 nie zostało wskazane, iż chodzi o orzeczenia wydane przed wejściem ustawy w życie (zapis art. 62 ust. 1 warunkowany był zmianą regulacji dotyczących orzecznictwa rentowego), także art. 5a ustawy odnosi się do wszystkich orzeczeń niezależnie od daty ich wydania.

Pojawia się oczywiście pytanie, czy wniosek Z. C. nie powinien być potraktowany jako złożony w celu określenia ulg i uprawnień, zwłaszcza gdy jako cel wniosku występujący z nim podał zaopatrzenie w odpowiednie przedmioty ułatwiające funkcjonowanie, nadto zaś dołączył orzeczenie komisji lekarskiej KRUS. Kwestię tę powinien jednak wyjaśnić organ w toku swojego postępowania, tymczasem pozostała ona poza przedmiotem zainteresowania zarówno Powiatowego jak i Wojewódzkiego Zespołu, przy dwukrotnym rozpoznaniu przez każdy z nich tej sprawy. Organy rozpoznały wniosek zgodnie z jego oznaczeniem nie udzielając Z. C. żadnych pouczeń ani nie nakładając nań zobowiązań, co ostatecznie doprowadziło do postępowania sądowego i konieczności modyfikacji orzeczenia przy uwzględnieniu powołanych wcześniej przepisów.

Mając na uwadze wszystko powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej stopnia niepełnosprawności i wskazania określonego w punkcie 7 orzeczenia (...), odnoszącego się do konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Z. C. nie zakwestionował wprawdzie wprost orzeczenia co do tego wskazania, jednakże żądanie zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności należy uznać za dotyczące jednocześnie tego rozstrzygnięcia. Konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji jest bowiem „przypisana” do znacznego stopnia niepełnosprawności, co oznacza, że brak modyfikacji tego wskazania przez sąd prowadziłby do wewnętrznej sprzeczności orzeczenia o niepełnosprawności w nadanym mu kształcie.

Sygn. akt IX U 113/17

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować (bez projektu asystenta)
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć organowi,
3. Z pismami lub za 21 dni